

enterprise
europe
network

ЕВРОПЕЙСКИ НОВИНИ

Месечен бюлетин на Европейски информационен и иновационен център към Търговско-промишлена палата - Враца **брой 10, 2021 год.**

NEXTGENERATIONEU: БЪЛГАРИЯ ПРЕДСТАВЯ ОФИЦИАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ

Комисията получи официален план за възстановяване и устойчивост от България. В плана се определят реформите и проектите за публични инвестиции, които България планира да осъществи с подкрепата на Механизма за възстановяване и устойчивост.

Механизмът за възстановяване и устойчивост е в основата на NextGenerationEU, откъдето ще бъдат осигурени 800 милиарда евро (по текущи цени) в подкрепа на инвестициите и реформите в целия ЕС. Механизмът за възстановяване и устойчивост ще играе решаваща роля за подпомагане усилията на Европа да излезе по-силна от кризата и за обезпечаване на екологичния и цифровия преход.

Планът бе представен, след като Комисията и българските органи проведоха интензивен диалог.

План на България за възстановяване и устойчивост

България поиска безвъзмездни средства в размер на общо 6,6 милиарда евро по Механизма за възстановяване и устойчивост.

Планът на България е структуриран около четири стълба: Иновативна България, Зелена България, Свързана България и Справедлива България. Планът включва мерки в области като декарбонизацията на икономиката, образованието и уменията, научните изследвания и иновациите, интелигентната промишленост, енергийната ефективност, устойчивото селско стопанство, цифровата свързаност, социалното приобщаване и здравеопазването. Проектите в плана обхващат целия жизнен цикъл на Механизма за възстановяване и устойчивост до 2026 г. В плана се предлагат проекти във всички седем европейски водещи области.

Следващи стъпки

Комисията ще оцени плана на България въз основа на единадесетте критерия, установени в регламента, и ще превърне съдържанието му в правно обвързващи актове. Тази оценка ще включва преглед на това дали планът допринася за ефективното преодоляване на всички или на значителна част от предизвикателствата, набелязани в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени в контекста на европейския семестър. Комисията ще оцени също така дали в плана е предвидено поне 37 % от разходите да са за инвестиции и реформи в подкрепа на целите в областта на климата и поне 20 % — за цифровия преход.

По правило Съветът ще разполага с четири седмици, за да приеме предложението на Комисията за решение за изпълнение на Съвета.

Комисията вече получи 26 плана за възстановяване и устойчивост. Тя ще продължи да работи с нидерландските органи, за да им помогне да изготвят висококачествен план.

Комисията прие положителни оценки за 22 плана. Тя продължава да оценява плановете на Швеция, Полша и Унгария.

За повече информация

[NextGenerationEU: Въпроси и отговори относно Механизма за възстановяване и устойчивост](#)

[Информационен документ относно Механизма за възстановяване и устойчивост](#)

[Механизъм за възстановяване и устойчивост: отпускане на безвъзмездни средства](#)

[Регламент за Механизма за възстановяване и устойчивост](#)

[Уебсайт на Механизма за възстановяване и устойчивост](#)

[Уебсайт на работната група по възстановяването и устойчивостта \(RECOVER\)](#)

[Уебсайт на ГД „Икономически и финансови въпроси“](#)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪВЕТ ПО ИНОВАЦИИТЕ ОБЯВЯВА НОВА ВЪЛНА ОТ СТАРТИРАЩИ ПРЕДПРИЯТИЯ — ПИОНЕРИ

[Европейският съвет по иновациите](#) на Европейската комисия подбра 65 иновативни стартиращи предприятия и МСП, които да получат финансиране в размер на 363 млн. евро за водещи до пробив иновации. Всяко от предприятията ще получи комбинация от безвъзмездни средства и капиталова инвестиция в размер до 17 млн. евро за разработване и разширяване на мащаба на своите авангардни иновации в области като здравеопазването, цифровите технологии, енергетиката, биотехнологиите, космическото пространство и други. Това е първата група от предприятия, които ще бъдат финансирани чрез [напълно функционалния инструмент „Ускорител“ на Европейския съвет по иновациите \(ЕСИ\)](#).

Комисарят по въпросите на иновациите, научните изследвания, културата, образованието и младежта Мария Габриел заяви: *Инструментът „Ускорител“ на Европейския съвет по иновациите е уникален по рода си европейски инструмент за финансиране. Той подпомага разработването на водещи иновации чрез привличане на частни инвеститори и предлага набор от услуги в подкрепа на разширяването на мащаба на тези иновации. С Европейския съвет по иновациите се стремим да изведем Европа на челно място в областта на иновациите и новите технологии, като инвестираме в нови решения за здравните, екологичните и обществените предизвикателства, пред които сме изправени.*

Предприятията бяха подбрани чрез нов двуетапен процес, въведен с програмата „Хоризонт Европа“. Кандидатурите се подлагат на строга оценка от външни експерти, след което се провежда интервю с жури, съставено от опитни инвеститори и предприемачи. Сред [подбраните предприятия](#) са:

- нидерландското Sensius B.V., което разработи система за термотерапия за лечение на рака на главата и врата без отрицателни странични ефекти;
- френското Alice & Bob, което изобрети нов вид самокоригиращ се квантов хардуер за изграждане на първите в света устойчиви на отказ комерсиални квантови компютри;
- литовското UAB INOVATYVI MEDICINA, което разработи интелигентна, сензорна, дистанционно управлявана роботизирана система, която позволява извършването на ендоваскуларна процедура без излагане на вредни рентгенови лъчи;
- норвежкото Bluegrove AS, което въведе най-авангардното решение за наблюдение и прогнозиране за целите на хуманното отношение към съомгите.

Подбраните 65 предприятия са установени в 16 държави. Търсенето на капиталово финансиране чрез новия Фонд на ЕСИ беше особено голямо — такова имаше от страна на 60 от 65-те предприятия. Това означава, че от общото финансиране в размер на 363 млн. евро инвестиционният компонент се очаква да бъде 227 млн. евро.

Контекст

Чрез инструмента „Ускорител“ на ЕСИ стартиращите предприятия и МСП получават достъп до безвъзмездни средства в размер до 2,5 млн. евро, съчетани с капиталови инвестиции чрез [Фонда на ЕСИ](#) в размер от 0,5 до 15 млн. евро. Освен от финансово подпомагане, всички проекти се ползват от набор от [услуги за ускоряване на бизнеса](#), които осигуряват достъп до ценни експертни познания, както и до водещи предприятия, инвеститори и други участници в екосистемата.

След успешна пилотна фаза в периода 2018—2020 г. [ЕСИ беше създаден](#) през март 2021 г. по линия на програмата „Хоризонт Европа“ като важно ново звено. Съветът разполага с бюджет от над 10 млрд. евро, от които през 2021 г. за инструмента „Ускорител“ на ЕСИ са налични приблизително 1,1 млрд. евро. По-голямата част от средствата са достъпни за водещи до пробив иновации в която и да било област, като 495 млн. евро са заделени за стратегически здравни и цифрови технологии и свързани със Зеления пакт решения.

През [януари](#) и [юни](#) тази година в рамките на пилотната фаза на ЕСИ бяха проведени два кръга за преки капиталови инвестиции, като 111 високо иновативни стартиращи предприятия и МСП получиха над 500 млн. евро за разширяване на мащаба на водещи до пробив иновации. Сред тези предприятия имаше две предприятия „еднорози“.

Тази година в рамките на програмата „Хоризонт Европа“ беше въведена нова удобна за стартиращите предприятия процедура за кандидатстване, при която предприятията могат да представят своите идеи по всяко време за незабавна бърза оценка. Успешно преминалите процедурата кандидати се приканват да подготвят пълно заявление, като се ползват от безплатни бизнес напътствия. След това пълните заявления се оценяват при настъпването на редовни крайни срокове приблизително на всеки 3 месеца. От март насам над 4 000 стартиращи предприятия и МСП изпратиха своите идеи, от които 801 предприятия представиха пълни заявления за [първия краен срок 16 юни 2021 г.](#) и още 1 098 предприятия — за втория краен срок 6 октомври, като оценките се извършват в момента. Резултатите за тази втора група от предприятия за подпомагане чрез инструмента „Ускорител“ на ЕСИ ще бъдат обявени до края на годината, а следващият краен срок се очаква да бъде в началото на 2022 г.

За повече информация

[Списък на избраните предприятия](#)

[Център за данни за проектите на ЕСИ](#)

[Регистрация за срещата на високо равнище на ЕСИ](#)

КОМИСИЯТА ДОКЛАДВА ЗА НАПРЕДЪКА НА БЪЛГАРИЯ ПО МЕХАНИЗМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО И ПРОВЕРКА

Европейската комисия прие най-новия си доклад за предприетите от България действия за изпълнение на ангажиментите ѝ във връзка със съдебната реформа и борбата с корупцията и организираната престъпност в контекста на механизма за сътрудничество и проверка (МСП).

В доклад се разглежда постигнатият през изминалата година напредък в изпълнението на последните 17 препоръки, дадени от Комисията в доклада ѝ от януари 2017 г. В него със задоволство се отбелязва последователната работа на България по изпълнението на тези препоръки.

Комисията е на мнение, че напредъкът на България по линия на МСП е достатъчен за изпълнението на ангажиментите на страната, поети към момента на присъединяването ѝ към ЕС. Необходимо е България да продължи да работи последователно за превръщането на отразените в доклада ангажименти в конкретно законодателство и за трайното му изпълнение. България трябва да осъществява мониторинг на трайното изпълнение на реформите чрез новосъздаден съвет, който ще функционира след приключване на мониторинга на Комисията, като достигнатите заключения ще се използват в бъдещия диалог с Комисията в рамките на всеобхватния механизъм за върховенството на закона. Както вътрешният мониторинг, така и механизъмът, обхващащ целия ЕС, следва да подпомагат устойчивостта и необратимостта на реформите, дори след края на МСП за България. Преди да вземе окончателно решение, Комисията надлежно ще вземе предвид становищата на Съвета и на Европейския парламент.

Председателят на Комисията Жан-Клод Юнкер каза: *Още в началото на мандата си заявих, че бих искал механизъм за сътрудничество и проверка да приключи при тази Комисия. Разбира се, осъществяването на тази амбиция винаги е зависело от изпълнението на всички изисквания в областта на съдебната реформа и борбата с корупцията и организираната престъпност. През последните години България отбелязва впечатляващ напредък в изпълнението на препоръките на Комисията. Въпреки че все още са налице предизвикателства, свързани с изпълнението на нужните реформи и поддържането на набраната скорост, отбелязваният от България напредък понастоящем е достатъчен, за да се обмислят прекратяването на действието на МСП и използването на нови механизми за мониторинг на национално равнище и на равнището на ЕС. Ще чуем внимателно становищата на Парламента и на Съвета, преди да вземем решение.*

От [последния си доклад](#) през ноември 2018 г. Комисията наблюдава консолидиране на правната и институционалната рамка, въведена през предходните години.

Проектът, който също така получи гарантиран от ЕФСИ заем в размер на 21,6 милиона евро, ще помогне за намаляване на потреблението на електроенергия и на разходите с около 51 %, което ще доведе до икономии от 1 милион евро на година. Енергийното спестяване се равнява на средното потребление на енергия на почти 3100 домакинства.

Освен това към септември 2019 г. е публикувана информация за 890 проекта на [Европейския портал за инвестиционни проекти](#) – място за онлайн срещи на организатори на проекти и инвеститори. Те обхващат всички основни сектори на икономиката на ЕС, като общият размер на предложените инвестиции възлиза на 65 милиарда евро. Над 60 проекта са получили финансиране след публикуването на информация за тях на портала. Порталът предлага и допълнителни услуги, например организиране на прояви за намиране на партньори.

Контекст

[Планът за инвестиции за Европа](#) (планът „Юнкер“) бе инициран през ноември 2014 г., за да се обърне низходящата тенденция по отношение на равнищата на инвестициите и Европа да се насочи по пътя на икономическото възстановяване. Неговите три цели бяха премахване на пречките пред инвестициите, осигуряване на видимост и техническа помощ за инвестиционните проекти и по-интелигентно използване на финансовите ресурси. Европейският фонд за стратегически инвестиции е гаранция от бюджета на ЕС, която позволява на групата на ЕИБ да финансира повече и често по-рискови проекти.

Често се финансират изключително иновативни проекти или стартиращи предприятия без кредитна история. С проектите също така се обединяват по-малки инфраструктурни нужди по сектори и по географски райони. Планът „Юнкер“ позволява на групата на ЕИБ да финансира повече дейности с по-висок рисков профил, отколкото би било възможно без гаранцията от бюджета на ЕС, както и да достига до нови клиенти – 75 % от получателите на подкрепа по плана са нови за банката.

На 18 април 2019 г. Европейският парламент даде зелена светлина за приемника на плана „Юнкер“ в следващата многогодишна финансова рамка – програмата [InvestEU](#).

Оценката на макроикономическото въздействие е извършена съвместно от икономическия отдел на ЕИБ и Съвместния изследователски център на Комисията (JRC). Тя се основава на утвърдена, публикувана и рецензирана методология, разработена от JRC. Данните за моделирането са достъпни в [доклада за въздействието от юни 2018 г.](#)

За повече информация

[Въздействие на плана „Юнкер“ върху заетостта и растежа: информационен документ](#)

[ЕИБ/JRC 2019 г.: оценка на макроикономическото въздействие на групата на ЕИБ](#)

[План „Юнкер“ – информационни документи по държави и по сектори](#)

[Пълен списък на проектите на ЕИБ по линия на ЕФСИ](#)

Следете съобщенията на ЕИБ в Twitter: [@EIB](#)

Следете съобщенията за InvestEU в Twitter: [#InvestEU](#)

ПАКЕТ ОТНОСНО РАЗШИРЯВАНЕТО ЗА 2021 Г.: ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ ОЦЕНЯВА И ОПРЕДЕЛЯ ПРИОРИТЕТИТЕ ЗА РЕФОРМИ

Европейската комисия прие своя пакет относно разширяването за 2021 г., в който се прави подробна оценка на актуалното състояние и на напредъка, постигнат от Западните Балкани и Турция по съответните им планове за присъединяване към Европейския съюз, със специален акцент върху осъществяването на основните реформи, както и с ясни насоки относно предстоящите приоритетни реформи.

Върховният представител на ЕС по въпросите на външните работи и политиката на сигурност и заместник-председател на Европейската комисия Жозеп **Борел** заяви: *С днешния доклад предоставяме подробна оценка на напредъка, постигнат в Западните Балкани и Турция, и обръщаме внимание на въпросите, по които трябва да се работи. Трябва да поддържаме надежден процес на разширяване. Това е двупосочна улица: новият метод, който прилагаме, е подход, основан на заслугите. По този начин се поставя посилен акцент върху основните реформи, като върховенството на закона, основните свободи, икономиката и функционирането на демократичните институции. Нашите партньори трябва да положат усилия в тази насока в интерес на своите граждани и за да постигнат напредък по пътя си към ЕС. Те също така трябва да загърбят различията помежду си. Що се отнася до ЕС, ние трябва да изпълним ангажиментите си. ЕС не е завършен без Западните Балкани. Време е да се обединим и да работим заедно за изграждането на по-силна Европа.*

При представянето на тазгодишния пакет, състоящ се от съобщение относно политиката на разширяване на ЕС и годишни доклади, комисарят по въпросите на съседството и разширяването Оливер **Вархеи** заяви: *Политиката за разширяване е геостратегическа инвестиция в мира, стабилността, сигурността и икономическия растеж на нашия европейски континент. Това е процес, основан на заслугите, в рамките на който ние правим обективна и справедлива оценка, и предоставяме на нашите партньори ясна пътна карта за ускоряване и задълбочаване на реформите. Това е в съответствие с нашата преразгледана методика за разширяване, с която се повишава доверието в процеса. Ние съдействаме на Западните Балкани и Турция със значителна финансова подкрепа по линия на новия Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП III). ИПП III е също така основният източник на финансиране за икономическия и инвестиционен план за Западните Балкани, който е в размер на почти 30 милиарда евро и има за цел да стимулира икономическото развитие и сближаването на региона с ЕС, както и дългосрочното възстановяване след пандемията.*

Западни Балкани Неотдавнашното посещение на председателя на Комисията Урсула **фон дер Лайен** в региона и срещата на върха ЕС—Западни Балкани, проведена на 6 октомври 2021 г. в Бърдо край Кран, Словения, изпратиха важен сигнал, че бъдещето на Западните Балкани е в Европейския съюз. Ясният и стратегически ангажимент на ЕС към региона се изрази в редица ключови действия, които носят осезаеми ползи за гражданите на Западните Балкани — от непрекъснатата подкрепа за справяне с COVID-19 до ангажимента за значително финансиране по линия на икономическия и инвестиционен план с цел укрепване на дългосрочния икономически растеж на региона и преминаване към по-екологични, по-цифрови и по-иновативни икономики.

Черна гора и Сърбия приеха прилагането на преразгледаната методика. Първите политически междуправителствени конференции с Черна гора и Сърбия се проведоха през юни 2021 г. и предоставиха политическа насока за процеса на присъединяване.

Според оценката на Комисията в **Черна гора** понастоящем е осигурен **цялостен баланс** между напредъка по главите, свързани с върховенството на закона, и напредъка по останалите глави в **преговорите за присъединяване**. Изпълнението на междинните критерии за върховенството на закона, определени в глави 23 и 24, продължава да бъде от първостепенно значение за по-нататъшния цялостен напредък по преговорите. За да се постигне този ключов етап, властите трябва да демонстрират на практика своя ангажимент да изпълняват програмата на Черна гора за свързаните с ЕС реформи. Черна гора трябва да увеличи още повече усилията си за справяне с нерешените въпроси, включително в критичните области на свободата на словото и свободата на медиите и борбата с корупцията и организираната престъпност, без да отстъпва от предишните постижения в съдебната реформа.

Според оценката на Комисията в **Сърбия** понастоящем е осигурен **цялостен баланс** между напредъка по главите, свързани с върховенството на закона, и нормализирането на отношенията с Косово, от една страна, и напредъка по останалите глави в **преговорите за присъединяване**, от друга. Сърбия трябва да продължи, ускори и задълбочи реформите в областта на независимостта на съдебната система, борбата с корупцията, свободата на медиите, вътрешното разглеждане на военните престъпления и борбата с организираната престъпност. По-специално до края на тази година сръбските власти следва да приключат процеса на конституционна реформа в областта на съдебната система. Напредъкът на Сърбия в областта на върховенството на закона и нормализирането на отношенията с Косово са от основно значение и ще предопределят общото темпо на преговорите за присъединяване. Сърбия трябва също така да подобри привеждането на законодателството си в съответствие с външната политика и политиката на сигурност на ЕС. Неотдавнашният напредък в това отношение е положителна първа стъпка. Комисията приветства факта, че Сърбия е изпълнила критериите за **отваряне на клъстери 3 и 4**. Комисията подкрепя амбицията на Сърбия да отвори възможно най-скоро нови клъстери за присъединяване въз основа на продължаващия напредък в реформите. **Албания и Северна Македония** продължават да изпълняват условията за **започване на преговори за присъединяване** и двете държави отбелязаха стабилен напредък по пътя на свързаните с ЕС реформи. Забавянето на официалното започване на преговорите за присъединяване с Албания и Северна Македония оказва отрицателно въздействие върху доверието в ЕС. От първостепенно значение е нерешените двустранни въпроси между България и Северна Македония да бъдат решени. Държавите — членки на ЕС, трябва да приключат колкото се може по-бързо обсъжданията по преговорните рамки, за да се гарантира, че първите междуправителствени конференции с двете държави ще се проведат възможно най-скоро и то преди края на тази година.

В Босна и Херцеговина не са извършени конкретни действия по стратегическата цел за интеграция в ЕС. Политическата обстановка остава поляризирана, тъй като политическите лидери продължават да участват в разединяваща реторика и неконструктивни политически спорове, които възпрепятстват цялостния напредък по 14-те ключови приоритета. Блокирането на държавните институции и призивите за отмяна на реформите са повод за дълбока загриженост и могат да бъдат преодоляни единствено чрез политически диалог.

Значителното намаляване на степента на приверждане на политиките на Босна и Херцеговина в съответствие с външната политика и политиката на сигурност на ЕС е отрицателен сигнал. Все пак бяха предприети някои важни стъпки, включително провеждането на общински избори в Мостар след 12-годишна липса на такива. Босна и Херцеговина трябва да изпълни **14-те ключови приоритета**, включително изборните и конституционните реформи, и ще трябва да постигне резултати по критичен брой реформи, преди Комисията да може да препоръча предоставяне на статут на страна кандидатка на тази държава.

В **Косово** предсрочните парламентарни избори през февруари 2021 г. доведоха до сформирването на ново правителство, което се радва на ясно изразено парламентарно мнозинство. От съществено значение през предстоящия период ще бъде пълното и ефективно изпълнение на плана за действие за реформи. Комисията поддържа оценката си от юли 2018 г., че Косово е изпълнило всички критерии за либерализиране на визовия режим, но предложението все още не е прието в Съвета и следва да бъде разглеждано като въпрос с неотложен характер.

Постигането на всеобхватно, правно обвързващо споразумение за нормализиране на отношенията между Косово и Сърбия е спешно и от решаващо значение, за да могат и двете страни да напреднат по пътя си към членство в ЕС. Белград и Прищина трябва да участват конструктивно в процеса на диалог със съдействието на върховния представител и заместник-председател **Борел** и специалния представител на ЕС Лайчак.

И шестте партньори от Западните Балкани поеха ангажимент за създаване на общ регионален пазар въз основа на правилата и стандартите на ЕС и следва да се съсредоточат върху преодоляването на срещнатите трудности, за да може възможностите, които тази инициатива предлага, да бъдат предоставени на граждани и предприятията в региона, а ползите от инвестициите в рамките на икономическия и инвестиционен план да бъдат увеличени в максимална степен.

Турция

Турция е ключов партньор на Европейския съюз в основни области от общ интерес като миграцията, борбата с тероризма, икономиката, търговията, енергетиката и транспорта.

През 2021 г. диалогът и сътрудничеството с Турция се засилиха. Европейският съвет многократно заявява, че ЕС има стратегически интерес от стабилна и сигурна среда в Източното Средиземноморие и от развитието на отношения с **Турция**, основаващи се на сътрудничество и взаимна полза. Той изрази задоволство от намаляването на напрежението в Източното Средиземноморие, като тази тенденция трябва да се запази.

Въз основа на [съвместното съобщение от март 2021 г. относно актуалното състояние на отношенията между ЕС и Турция](#) ЕС е готов да работи с Турция по поетапен, пропорционален и обратим начин за засилване на сътрудничеството в редица области от общ интерес, при условие че настоящото намаляване на напрежението продължи и че Турция се ангажира конструктивно, както и че установените условия се спазват. В случай на подновяване на едностранните действия или провокациите в нарушение на международното право ЕС ще използва всички инструменти и възможности, с които разполага, за да защити интересите си и тези на своите държави членки. От Турция се очаква активно да подкрепя преговорите за постигане на справедливо, всеобхватно и трайно решение на кипърския въпрос в рамките на ООН.

Лидерите от ЕС потвърдиха, че диалогът относно върховенството на закона и основните права остава неразделна част от отношенията между ЕС и Турция. Турция не предприе надеждни действия във връзка със сериозните опасения на ЕС относно продължаващото влошаване на ситуацията, свързана с върховенството на закона, основните права и независимостта на съдебната система. За страната обръщането на настоящата негативна тенденция трябва да бъде приоритет, като се предприемат мерки във връзка с отслабването на ефективността на системата за взаимен контрол в политиката. Изявлението на ЕС и Турция от март 2016 г. продължи да дава резултати и Турция продължи да играе ключова роля за справяне с миграцията по маршрута през Източното Средиземноморие и за приемане на най-големия брой бежанци в света. ЕС приветства ратифицирането от Турция на Парижкото споразумение относно изменението на климата и очаква с нетърпение да работи заедно с Турция по изпълнението на Европейския зелен пакт.

Следващи стъпки

Сега предстои Съветът да разгледа днешните препоръки на Комисията и да вземе решения относно предстоящите действия.

Контекст

Настоящата програма за разширяване обхваща партньорите от Западните Балкани и Турция.

Преговори за присъединяване бяха започнати с [Турция](#) (2005 г.), [Черна гора](#) (2012 г.) и [Сърбия](#) (2014 г.). През март 2020 г. държавите членки с единодушие решиха да започнат преговори за присъединяване със [Северна Македония](#) и [Албания](#). [Босна и Херцеговина](#) (която подаде кандидатура за присъединяване към ЕС през февруари 2016 г.) и [Косово](#) (с което през април 2016 г. влезе в сила Споразумение за стабилизиране и асоцииране) са потенциални кандидати.

Процесът на присъединяване към ЕС продължава да се основава на установени критерии, справедливи и строги условия и принципа на собствените заслуги. За присъединяване към ЕС е необходимо да се проведат сложни реформи, за да се поемат задълженията, произтичащи от членството, и да се извличат ползи от многобройните възможности, които то предлага. За да напредва този процес, страните, които желаят да се присъединят към ЕС, трябва да отдадат приоритет на постигането на реални и трайни резултати по ключовите въпроси: върховенството на закона, съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност, сигурността, основните права, функционирането на демократичните институции и реформата на публичната администрация, икономическото развитие и конкурентоспособността.

От значение е и напредъкът при помирението, добросъседските отношения и регионалното сътрудничество. Докладите в тазгодишния пакет относно разширяването също така доразвиват предложенията на преразгледаната методика за присъединяване, изложена в [съобщението на Европейската комисия „Засилване на процеса на разширяване — надеждна перспектива за членство в ЕС за Западните Балкани“](#), одобрено от държа-

вите членки през март 2020 г. Преразгледаната методика за присъединяване поставя още по-силен акцент върху основните реформи в областта на върховенството на закона, икономиката и функционирането на демократичните институции, свободата на словото, свободата и плурализма на медиите, както и публичната администрация. Те продължават да бъдат от решаващо значение за подготовката на страните кандидати и потенциалните кандидати да отговорят на изискванията за членство. Капацитетът и политическата воля на държавите, обхванати от процеса на разширяване, да се съсредоточат върху тези реформи и да ги придвижат напред са от основно значение за тяхната интеграция в ЕС.

Преговорните глави са групирани в шест тематични клъстера, което дава възможност за по-широко тематично сътрудничество с партньорите. Държавите членки, с които бяха извършени консултации в хода на процеса и от които беше поискано да предоставят по-съществен принос към пакета, осигуриха информация и експертни становища, включително чрез посолствата си в съответните страни. Докладите от 2021 г. съдържат също така оценки на публичната политическа ангажираност на властите във връзка със стратегическата цел за присъединяване към ЕС.

Новият Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП III), приет на 15 септември, с бюджет от над 14 милиарда евро, е солидна инвестиция в бъдещето на региона, обхванат от процеса на разширяване, и ще даде възможност на ЕС да осигури необходимото финансиране в подкрепа на изпълнението на ключови политически, институционални, социални и икономически реформи, за да се спазват стандартите на ЕС и постепенно да се постигне съответствие с неговите правила и политики.

За повече информация

[Съобщение на Комисията](#)

За подробности относно констатациите и препоръките за всеки партньор вж.:

Албания: [БЕЛЕЖКА](#); [Доклад](#); [Фактограф](#)

Босна и Херцеговина: [БЕЛЕЖКА](#); [Доклад](#); [Фактограф](#)

Косово: [БЕЛЕЖКА](#); [Доклад](#); [Фактограф](#)

Черна гора: [БЕЛЕЖКА](#); [Доклад](#); [Фактограф](#)

Северна Македония: [БЕЛЕЖКА](#); [Доклад](#); [Фактограф](#)

Сърбия: [БЕЛЕЖКА](#); [Доклад](#); [Фактограф](#)

Турция: [БЕЛЕЖКА](#); [Доклад](#); [Фактограф](#)

За повече обща информация:

[Съобщение на Европейската комисия от февруари 2020 г. „Засилване на процеса на разширяване — надеждна перспектива за членство в ЕС за Западните Балкани“](#)

Информационен документ [„Стъпка по стъпка към присъединяването към ЕС“](#)

Информационен документ [„Процесът на присъединяване към ЕС на страните от Западните Балкани“](#)

СТИМУЛ ЗА ЕКОЛОГИЧНИЯ ПРЕХОД НА ЕВРОПА: КОМИСИЯТА ИНВЕСТИРА 1,5 МИЛИАРДА ЕВРО В НОВАТОРСКИ ПРОЕКТИ ЗА ЧИСТИ ТЕХНОЛОГИИ

Комисията отправя втората покана за представяне на предложения за широкомащабни проекти по линия на [Фонда за иновации](#) — една от най-големите програми за демонстриране на новаторски нисковъглеродни технологии в света, финансирана от приходи от търгове за квоти за емисии по схемата на ЕС за търговия с емисии. С бюджет от 1,5 милиарда евро той ще финансира революционни технологии в областта на енергията от възобновяеми източници, енергоемките отрасли, съхранението на енергия и улавянето, използването и съхранението на въглероден диоксид.

Франс **Тимерманс**, изпълнителен заместник-председател на Комисията, заяви: *Фондът за иновации спомага за увеличаване на мащаба на технологичните решения, необходими за екологичния преход. С настоящата покана ще подкрепяме иновативни проекти, ще ускоряваме изпълнението им и ще ги пускаме възможно най-бързо на пазара. Тази инвестиция ще подкрепи декарбонизацията на европейската икономика, ще проправи пътя към неутралност по отношение на климата до 2050 г. и ще утвърди водещата позиция на европейските технологии в световен мащаб.*

Като взе предвид значителния брой кандидати при първата покана за представяне на предложения и портфейла от силни проекти, Комисията опрости процеса на кандидатстване, който понастоящем се състои само от един етап. Това ще намали значително периода от подаването на заявлението до отпускането на безвъзмездни средства.

Проектите ще бъдат оценявани в зависимост от техния потенциал за избягване на емисии на парникови газове, новаторския им потенциал, тяхната финансова и техническа издръжаност и потенциала им за увеличаване на мащаба и разходната ефективност. Поканата е отворена за проекти от всички държави — членки на ЕС, Исландия и Норвегия до 3 март 2022 г.

За проекти, които са обещаващи, но не достатъчно добре развити за получаване на безвъзмездни средства, Европейската инвестиционна банка ще предоставя помощ за разработване.

Следващи стъпки

Проектите могат да бъдат подавани чрез [портала на ЕС за финансиране и възлагане на обществени поръчки](#), на който са публикувани повече подробности относно процедурата като цяло. Крайният срок за подаване на кандидатури е 03 март 2022 г. Кандидатите ще бъдат информирани за резултатите от оценката през третото тримесечие на 2022 г. Предоставянето на безвъзмездни средства и подписването на проектите ще се осъществят през четвъртото тримесечие на 2022 г.

На 10 ноември ще бъде организиран [информационен ден](#), на който потенциалните кандидати и заинтересованите страни ще получат информация и ще могат да зададат въпроси относно новата покана. **Контекст** С приходи от над 25 милиарда евро до 2030 г. (в зависимост от цената на въглеродните емисии), Фондът за иновации има за цел да създаде подходящи финансови стимули за дружествата и публичните органи да

инвестират още сега в следващото поколение нисковъглеродни технологии и да даде на дружествата от ЕС стартово предимство, за да станат световни технологични лидери.

Съгласно [най-новите предложения](#) за осъществяване на Европейския зелен пакт Фондът ще бъде значително увеличен, за да насочи още повече инвестиции в революционни екологични технологии.

Фондът за иновации се изпълнява от [Европейската агенция за климата, инфраструктурата и околната среда \(CINEA\)](#), а [Европейската инвестиционна банка](#) предоставя помощ за разработване на обещаващи проекти, които още не са готови за пълно кандидатстване.

За повече информация

[Фонд за иновации](#)

[Портал за финансиране и възлагане на обществени поръчки](#)

[Информационен ден за новата покана за представяне на широкомащабни проекти](#)

[Европейски зелен пакт](#)

ИЗНОСЪТ НА ЕС СЕ УВЕЛИЧАВА БЛАГОДАРЕНИЕ НА ПО-СТРИКТНОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ И ПРИЛАГАНЕ НА ТЪРГОВСКИТЕ СПОРАЗУМЕНИЯ И СВЕТОВНИТЕ ПРАВИЛА

Ефективното изпълнение и прилагане на търговските споразумения на ЕС и международните търговски правила са добавили 5,4 милиарда евро към стойността на износа на ЕС през 2020 г. Това потвърждава, че усилията на Европейската комисия дават осезаеми резултати — от премахването на пречките пред търговията до предприемането на мерки относно нелоялните търговски практики и на действия в областта на търговията и устойчивото развитие. През изминалата година Комисията разработи и допълнителни правни инструменти за укрепване на капацитета на ЕС да защитава основните си интереси и да опазва своята отворена стратегическа автономност.

В първия подробен годишен [доклад на Комисията относно изпълнението и прилагането](#), който бе публикуван, са очертани действията, които Комисията, в тясно сътрудничество с предприятията от ЕС, държавите членки и заинтересованите страни, предприе с цел запазване на отворения характер на пазарите и гарантиране, че търговските партньори на ЕС спазват своите ангажименти. Докладът обхваща четири приоритетни области: (1) Пълноценно използване на възможностите, предоставени от търговските споразумения на ЕС; (2) Подкрепа на сключването на търговски споразумения от малките предприятия; (3) Преодоляване на пречките пред търговията; (4) Прилагане на търговските ангажименти чрез уреждане на спорове.

Изпълнителният заместник-председател и комисар по въпросите на търговията Валдис Домбровскис заяви: *Решителната търговска политика означава да се гарантира, че нашите партньори спазват международните си ангажименти и че по този начин пряко подкрепят европейските предприятия и работни места. Както показва представеният днес доклад, ние постигаме реален напредък и по двете направления. Сега имаме главен служител на ЕС по правоприлагането в областта на търговията, чиято дейност е изцяло съсредоточена върху прилагането и изпълнението на нашите търговски споразумения и който се стреми да гарантира, че нашите МСП — гръбнакът на европейската икономика — извличат максимална полза от търговските ни споразумения. Скоро ще представим предложения за по-нататъшна защита на търговските ни интереси чрез нов инструмент за противодействие на принудителните практики.*

Конкретните действия на Комисията през изминалата година продължиха да улесняват износа на ЕС и да защитават основните интереси на ЕС. По-специално:

- Комисията премахна 33 пречки пред търговията в 22 партньорски държави.
- През 2020 г. износът на европейските предприятия е бил по-висок с 4 милиарда евро повече, отколкото би бил без премахването на пречките през последните 5 години.
- Комисията стартира своята отличена с награда онлайн платформа „Достъп до пазари“, която предоставя съществена подкрепа на 584 000 МСП, за да могат да осъществяват износ по-лесно и по-бързо. През изминалата година сред предприятията имаше огромен интерес към наличието на ясна практическа информация за това как да търгуват отвъд границите на ЕС, като само за една година над 1,5 милиона посетители използваха платформата.
- През ноември 2020 г. бе създадено единно звено за връзка за подаването на жалби, което напълно промени начина, по който дружествата и заинтересованите страни могат да сигнализират на Комисията за пречки пред търговията или нарушения на ангажиментите за търговия и устойчиво развитие от страна на партньорските държави. Чрез него вече са подадени 29 официални жалби, които Комисията разследва. Комисията постигна напредък по няколко действия за уреждане на спорове, включително относно трудовите права, в рамките на СТО или в рамките на търговските споразумения на ЕС. Сред засегнатите търговски партньори и сектори са Турция и фармацевтичните продукти, Индонезия и суровините, Украйна и дървеният материал. През януари 2021 г. позицията на Комисията взе превес в първия двустранен спор по въпроси, свързани с трудовите права, в рамките на търговското споразумение между ЕС и Южна Корея, вследствие на което Южна Корея предприе действия за ратифициране и прилагане на важни конвенции на МОТ за защита на правата на работниците. През изминалата година Комисията също така предприе решителни стъпки, за да упражни правата си и да защити ценностите си по-категорично с оглед опазването на своите интереси. Тя също така приключи работата по важно законодателство за по-нататъшно подобряване на прилагането и изпълнението:
- Новият механизъм за скрининг на **преки чуждестранни инвестиции**, който действа от октомври 2020 г., позволява на държавите – членки на ЕС, и на Комисията да се запознаят със сделките в областта на тези чуждестранни инвестиции, както и да си сътрудничат и да координират действията си в тази сфера

- Държавите членки могат също така да споделят вижданията си относно потенциалното въздействие върху сигурността и/или обществения ред на тяхна територия, което могат да окажат извършваните в друга държава членка инвестиции. Комисията може да направи същото, ако счита, че има вероятност отделни инвестиции да засегнат сигурността или обществения ред в повече от една държава членка или да засегнат проекти или програми от интерес за Съюза на основания, свързани със сигурността или обществения ред.
- През септември 2021 г. влязоха в сила актуализираните правила на ЕС за **контрол върху износа**. Новата рамка укрепва способността ни да контролираме износа на технологии с двойна употреба и предоставя на Съюза по-голяма автономност в това отношение.
- Комисията подготвя законодателно предложение за нов инструмент за противодействие на принудителните мерки, който ще позволи на ЕС да отговори на опитите на други държави да принудят ЕС или неговите държави да осъществят промени в политиката.
- Комисията предложи нормативен акт за международните обществени поръчки, който ще спомогне за осигуряването на еднакви условия на конкуренция на световния пазар на обществени поръчки. Понастоящем предложението се разглежда от Европейския парламент и Съвета.
- Също така е в процес на разработване нов инструмент, насочен към потенциалното изкривяващо въздействие на чуждестранните субсидии на единния пазар. Новият инструмент е предназначен за ефективно решаване на проблема с чуждестранните субсидии, които причиняват изкривявания и засягат неблагоприятно равнопоставените условия на конкуренция на единния пазар при всяка пазарна ситуация.

За повече информация

Основни факти

[Доклад относно изпълнението и прилагането на търговските споразумения на ЕС](#)

[Предговор от изпълнителния заместник-председател Валдис Домбровскис](#)

[Брошура относно доклада](#)

[Работен документ на службите на Комисията, придружаващ доклада](#)

[Използване на преференции при внос в ЕС](#)

[Използване на преференции и степен на икономии на мита при износ от ЕС](#)

[Тарифни квоти и проценти на запълване за ЕС и партньорските държави](#)

[Често задавани въпроси относно използването на преференциите и тарифните квоти](#)

[Статистика за преференциалната търговия на ЕС](#)

[Предложение за нов регламент, насочен към решаване на проблема с произтичащото от чуждестранните субсидии изкривяване на конкуренцията в единния пазар](#)

[Нов инструмент за противодействие на принудителните практики](#)

[Преглед в областта на търговията и устойчивото развитие](#)

[Нормативен акт за международните обществени поръчки](#)

ПОМОЩ ЗА ТЪРГОВИЯТА: ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ ПРОДЪЛЖАВА ДА БЪДЕ НАЙ-ГОЛЕМИЯТ ДОНОР В СВЕТА СЪС 17,9 МИЛИАРДА

Помощта от ЕС за подобряване на търговския капацитет на партньорските държави се увеличи и им помогна да се справят с пандемията от COVID-19, става ясно от публикувания най-нов Доклад за напредъка през 2021 г. на помощта от ЕС за търговията. Като част от новия подход „Екип Европа“ помощта от ЕС за търговията подкрепя изпълнението на конкретни ангажименти за преход към по-приобщаваща и по-екологосъобразна световна икономика.

Помощта за търговията доказва своята ефективност за намаляване на бедността и стимулиране на приобщаващ и устойчив икономически растеж чрез търговия, изграждане на търговски капацитет и инфраструктура в държавите партньори. Европейският съюз е поел ангажимент да подкрепя своите партньори в развитието на нисковъглеродни и устойчиви на изменението на климата икономики, като никога не се пренебрегва. Засилването на търговския капацитет може да допринесе значително за постигането на тази цел. Това може да доведе до трайна промяна и справедливо и устойчиво възстановяване по света, заяви комисарят по международните партньорства Юта Урпилайнен.

Търговията е жизнената сила на стопанската дейност и навсякъде по света ще се разчита на нея, за да бъде подкрепено възстановяването на икономиката от пандемията от Covid-19. Помощта за търговията ще спомогне на нашите глобални партньори да се възстановят и да се разрастват, по-специално чрез помощ за МСП и за органите, които да прилагат търговските споразумения. Освен това тази подкрепа ще спомогне за разработването на по-приобщаващо и съобразено с климата икономическо планиране, което ще бъде от полза за всички нас в дългосрочен план. В това отношение помощта за търговията е чудесен пример за нашата основана на ценности програма на ЕС в областта на търговията, заяви изпълнителният заместник-председател за икономика, която работи за хората, и комисар на ЕС по въпросите на търговията Валдис Домбровскис.

В доклада се потвърждава, че ЕС и неговите държави членки предоставят най-много от всички други помощ за търговията със 17,9 милиарда евро през 2019 г., от които са се възползвали около 140 държави и територии, отговарящи на условията за официална помощ за развитие. Това представлява около 38 % от средствата за подпомагане на търговията в световен мащаб и увеличение с 12 % в сравнение с 2018 г. Икономическото овластяване на жените, опазването на околната среда и биологичното разнообразие, както и цифровизацията, са ключовите области на действията на ЕС за подпомагане на търговията.

Африка продължи да получава най-голям дял с 43 % от общия обем, следвана от Азия (21 %), Европа — съседните на ЕС държави и присъединяващите се държави (13 %), и Америка (8 %).

Тази година в доклада се съдържа специална глава, посветена на помощта, отпусната от „Екип Европа“ за търговията в отговор на пандемията от COVID-19, която оказва драматично въздействие върху търговията. Между 2019 г. и 2020 г. вносът в ЕС от развиващите се държави е намалял с общо почти 100 милиарда евро. „Екип Европа“, т.е. ЕС, неговите държави членки и европейските финансови институции реагираха бързо, като мобилизираха 46 милиарда евро между април 2020 г. и април 2021 г., за да помогнат на държави партньори на ЕС да смекчат социално-икономическото въздействие на пандемията. Помощта за търговията, отпусната за тази цел, включваше ранно започване за изпълнението програми, отпускане на допълнителни ресурси, бързи одобрения на целеви програми и пренасочване на действащи програми.

Докладът показва също, че въздействието на помощта от ЕС за търговията е по-силно, когато тя е съобразена с различните нужди на държавите партньори: ЕС съчетава помощта за търговията с инвестиции и достъп до пазара, улеснени благодарение на споразуменията за свободна търговия/Общата схема от преференции. През 2020 г. ЕС предостави помощ за търговията чрез финансови гаранции и операции за смесено финансиране на обща стойност 1,8 милиарда евро, което позволи да бъдат мобилизирани над 10 милиарда евро. За да подпомогне подобряването на регулаторната среда за частния сектор, ЕС предостави около 1 милиард евро годишно за развитието на частния сектор.

Държавите, които понастоящем разполагат с преференциален достъп до пазара на ЕС, получиха 96 % от помощта от ЕС за търговията. Освен това помощта от ЕС за търговията подпомогна регионалната интеграция чрез многонационални програми. Те са съсредоточени върху договарянето и прилагането на регионални търговски споразумения и подкрепят ключови регионални вериги за създаване на стойност.

ЕС постави началото на няколко глобални и регионални инициативи в областта на търговията, които насърчават равенството между половете, опазват околната среда и насърчават достойния труд и цифровизацията, като например стартирането на [платформата „Цифровизация за развитие“ \(D4D\)](#) през 2020 г. Първият оперативен регионален компонент започна своята дейност като платформа „Африкански съюз — Европейски съюз D4D“ с подкрепата на ЕС в размер на 8 милиона евро. Платформата допринася за обмен на знания и структуриран диалог между партньори от Африка и ЕС за стимулиране на цифровата трансформация — един от основните геополитически приоритети на Комисията.

Контекст

Стратегията на ЕС за помощ за търговията беше приета през 2007 г. в отговор на инициативата „Помощ за търговията“ на Световната търговска организация (СТО), започнала през 2005 г. Тя насърчава развиващите се страни да признаят ролята, която търговията може да играе за тяхното устойчиво развитие. Стратегията на ЕС за помощ за търговията помага на държавите партньори да се интегрират по-добре в световната търговска система и да се възползват в по-голяма степен от ползите от намаляването на бедността, свързани с отварянето на икономиките и с повишената търговска ефективност. Стратегията на ЕС за помощ за търговията беше преразгледана през 2017 г., за да се следва по-широк подход в съответствие с Програмата на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие. В нея се разглеждат взаимовръзките между инвестициите и търговията, които трябва да се използват пълноценно за постигане на целите за устойчиво развитие.

В Доклада за напредъка на помощта от ЕС за търговията е показан приносът на ЕС към световната инициатива за подпомагане на търговията и се описва изпълнението на стратегията на ЕС за подпомагане на търговията. Качественият анализ се основава на отговорите на въпросник, попълнен от 98 делегации на ЕС в целия свят през 2021 г. В количествения анализ се вземат предвид данните на ОИСР/КПР относно обемите на помощта за търговията през 2019 г. — последната година, за която са налични пълни данни.

Комисията беше поела ангажимент да задели 240 милиона евро за улесняване на търговията през многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2014—2020 г. Кумулативната стойност за периода 2014—2019 г. е 423,7 милиона евро, което далеч надхвърля ангажимента на СТО към момента на подписване на Споразумението за улесняване на търговията.

За повече информация

[Доклад за напредъка през 2021 г. на помощта от ЕС за търговията](#)

[Брошура относно помощта за търговията](#)

[Помощ от ЕС за търговията](#)

Център Враца ENTERPRISE EUROPE NETWORK
 0273 Факс: 092 626308
cci-vr@cci-vratsa.org

Европейската комисия, нито лице, действащо от името на Европейската комисия, не носят отговорност за начините, по които съдържащата се тук информация би могла да се използва. Мненията в тази публикация са тези на автора и не е задължително да отразяват политиките на Европейската комисия.

